

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ҒЫЛЫМДАРЫ
ЕСТЕСТВЕННЫЕ НАУКИ
NATURAL SCIENCES

GTAMP:39.01.45

ГЕОГРАФИЯ ПӘНІНЕН СИТУАЦИЯЛЫҚ PISA
ТАПСЫРМАЛАРЫН МЕҢГЕРУДІҢ ТИІМДІЛІГІ

А.Е. Құлтөре¹[\[https://orcid.org/0009-0002-3110-3769\]](https://orcid.org/0009-0002-3110-3769)*, **А.Г. Абдуллина**¹[\[https://orcid.org/0000-0001-5902-7425\]](https://orcid.org/0000-0001-5902-7425)

¹Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан

*e-mail: erkinkyzy00@bk.ru

Андатпа. Бұл мақалада жоғары сыныптарда ситуациялық тапсырмаларды қолдану ерекшеліктері, сондай-ақ олардың әмбебап оқу әрекеттерін дамытудағы маңызы сипатталған. Жаңа стандарттар бағаланатын пәндік саланы, әлеуметтену деңгейін және оқушылардың әртүрлі мәселелерді шешуге дайындық дәрежесін анықтайды. Жаңа білім беру стандарттарының мақсаттары мен элементтері маңызды бола түсуде. Логикалық сипаттағы тестілер оқушылардың білім алу және оларды өмірлік жағдайларда пайдалану қабілетін анықтауға арналған. География сабақтарында PISA критерийлері бойынша проблемаларды талдау "ойлау, жұмыс істеу, бөлісу" және "Мен-сен-біз" сияқты стратегияларды қолдану арқылы жүзеге асырылады. Ұйымдастырушылық түрлері: жеке, жұптық, топтық, ұжымдық. Қазақстанның халықаралық зерттеуге қатысуының мақсаты оқушылардың білім беру нәтижелерін басқару және бағалау жүйесін реформалау, халықаралық стандарттарға сәйкес білім беру мазмұнын оңтайландыру және білім беру сапасын бағалаудың қазақстандық жүйесін құру болып табылады. География сабақтарында PISA тапсырмаларын қолдана отырып, студенттер жаңа тақырыптарды тез және өз бетінше оқи білуі, оларды дұрыс түсінуі, туындаған мәселелерді шешуі, жақсы дамыған бақылау дағдылары болуы, мәселелердің мағынасын терең және нақты түсінуге ұмтылуы, білімді сауатты сөйлеуі, игеруі, оларды іс жүзінде жүзеге асыруы, тілдік және теориялық білімдердің картасын құра білуі керек. және бір-бірімен байланыс. және теориялық білім, оларды теңестіру және географиялық процестердің барысын болжайтын тұлғаны қалыптастыру.

Түйін сөздер: география пәні, ситуациялық тапсырмалар, кәсіби құзыреттілік, практикалық дағдылар, пәнаралық байланыс, есептер.

Мемлекеттік жаңа білім беру стандарты түрлі қызметтерге дайын болып өзін-өзі басқарудың өмір мен болашақ мақсаты үшін маңыздылығын түсінетін, алған білімдерін өмірде қолдана алатын жас ұрпақтарымызға арналған. "География" оқу пәніне қатысты оқушылар пәнге қатысты өмірлік жағдайларды талдай және объективті бағалай білуі, күнделікті өмірде қолданылатын жағдайларда қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын меңгеруі, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау жөніндегі экологиялық қауіпсіз іс-әрекеттерді талдай және жоспарлай білуі тиіс. Осыған байланысты оқушылар іс жүзінде кәсіби және

әлеуметтік өмір сүруге мүмкіндік беретін жүйелі-белсенділік тәсілін қолданған кезде пәндік-бағдарланған оқытудан тәжірибеге бағдарланғанға көшуді қамтамасыз ету қажеттілігі туындайды. Білім беру практикасында бөлінген тәсілді іске асыру құралдарының бірі оқу пәндерін қоршаған шындықпен, практикалық дағдылармен және нақты өмірмен байланысты қамтамасыз ететін тәжірибе мен ситуациялық міндеттерге бағдарлау болып табылады.

Күнделікті өмірде кездесетін жағдайларда көбірек географиялық білім мен іс-әрекет әдістерін қолдану дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру және тексеру үшін мәселені шешудің мазмұны мен қолданылатын тәсілдері бойынша ерекшеленетін арнайы әдістерді әзірлеу қажет. Осы міндеттеркелесідей аталады: құзыреттілік, контекстік, ситуациялық, сюжеттік, практикалық-бағытталған, оқу-практикалық, бұл әртүрлі құзыреттердің қалыптасу деңгейін тексеруге мүмкіндік береді [1].

Мұндай мәселелерді шешуде жетекші рөл оқушыларға тиесілі, мұғалім тек оқушылардың күш-жігерін белгілі бір бағытқа бағыттайды, әртүрлі пайымдауларға тап болады, тәуелсіз шешім қабылдауға жағдай жасайды, оқушыларға өз бетінше қорытынды жасауға мүмкіндік береді, бұрыннан бар жаңа танымдық жағдайларды дайындайды [2].

Материалдар мен зерттеу әдістемесі

Ситуациялық міндеттер оқу материалдарында да, сабақтан тыс жұмыстарда да жасалуы мүмкін. Педагогикалық ситуациялық есептерді жобалау әдістері туралы О.В. Макарованың мақаласын қараңыз:.

- Біріншісі-тапсырма оқулықтың тиісті сұрағына негізделген қарапайым әдіс;
- Екінші тәсіл әрбір студент ғылыми зерттеулерде көрсетілген тәжірибеге бағытталған есептерді шешуді үйренуі керек екендігіне негізделген;
- Үшінші нұсқасы ретінде міндеттерге бағытталған, оларды шешіп қана қоймай пәндерді зерттеуге қалыптасады;
- Төртіншісі әдіс-тәсілдермен дағдыларды пысықтау қажеттілігіне байланысты, оқушы үшін маңызды материал болуы тиіс [3].

Зерттеушілердің көпшілігі ситуациялық тапсырмаларды құрастыру үшін келесі әмбебап әдіс тәсілдер жиынтығын бөліп көрсетеді: талдау, синтез, салыстыру, жалпылау, жіктеу, тану, таңдау, құрастыру, біріктіру, ауыстыру (алмастыру), түрлендіру, біріздендіру, құрастыру. [4].

Ситуациялық міндеттер тәжірибеге нақты назар аударумен сипатталады. Қазіргі шетелдік саяхатшылар (О.В. Акулова, С.А. Писарева, Л.С. Илюшин және т. б.) ситуациялық міндеттерді білім деңгейін арттыру дереккөз қарастырады.

ИлюшинЛ.С. "тапсырмаларды құрастырушы" әдісін қолдану арқылы, кейбір қиынжұмыстарды жедел болжау қабілетін көрсетеді ("аяқталмаған ұсыныстар"түрінде). Кестенің әр кезенненнақты тәсілді таңдай отырып, тапсырма дизайнері танымдық мақсаттарды жіктеу критерийлеріне сәйкес оның дидактикалық мазмұнының толықтығын қамтамасыз етеді. (1-кесте).

Кесте 1. Таксономия критерийі бойынша оның дидактикалық мазмұны

Танысу	Түсіну	Қолдану	Талдау	Синтез	Бағалау
1. Негізгі бөліктерді атаңыз...	13. Мұның себептерін түсіндіріңіз...	5. ақпаратты қолдану арқылы графиканы бейнеленіз	7.Мүмкіндіктерді ашыңыз...	9. Жаңа (басқа) опцияны ұсыныңыз...	11.Рейтинг және негіздеме...
2.Барлығын бірге топтаңыз...	14. Мұны істеу үшін қажетті қадамдарды сипаттаңыз...	6.Мүмкіндік беретін әдісті ұсыныңыз...	8.Құрылымдық тұрғысынан талдаңыз...	10.Мүмкіндік беретін (кедергі келтіретін) жоспар жасаңыз...	12. Шешімдердің қайсысы оңтайлы екенін анықтаңыз...
3.Қатысты ұғымдардың тізімін жасаңыз...	10. Арасында бар деп ойлайтын байланыстарды көрсетіңіз...	17.Көрсететін сызбаның эскизін жасаңыз...	24.Негізгі қасиеттерді сипаттайтын тізімді жасаңыз.	31. Мүмкіндік беретін ерекше әдісті табыңыз.	38. Маңыздылығын бағалаңыз... ол үшін...
4. Белгілі бір ретпен орналастырыңыз...	11. Даму болжамын жасаңыз...	18.Салыстырыңыз содан кейін негіздеңіз...	25.Жіктеуді негізінде құрыңыз...	32.Ойын ойлап табыңыз.	39. Мүмкін болатын бағалау критерийлерін анықтаңыз...

Халықаралық салыстырмалы зерттеулер аясында алдағы PISA2025 негізгі назар аударатын бағыт болып табылады, ол ғылым мен ғылыми сауаттылықтың маңыздылығын анықтады. Жаратылыстану пәндері бойынша сұрақтар сауаттылықты бағалаудың жаңартылған жүйесіне негізделетін болады. Бұл бағалау жүйесі білімнің әртүрлі түрлерін жіктеуге мүмкіндік береді [6,7]. Бұл тұжырымдамаға сәйкес, ғылыми сауаттылықты арттыру үшін келесі дағдылар мен білімдерді дамыту қажет: 1) табиғи және технологиялық құбылыстарды ғылыми тұрғыдан түсіндіре білу, 2) ғылыми-зерттеу жобаларын әзірлеу және бағалау. 3) ғаламдық, жергілікті немесе жеке проблемаларды талдау. Бұл дағдылардың

барлығы оқушылардың ғылыми сауаттылығын тиімді арттыру үшін оқу үрдісінде дамып, пайдаланылуы тиіс [8,9].

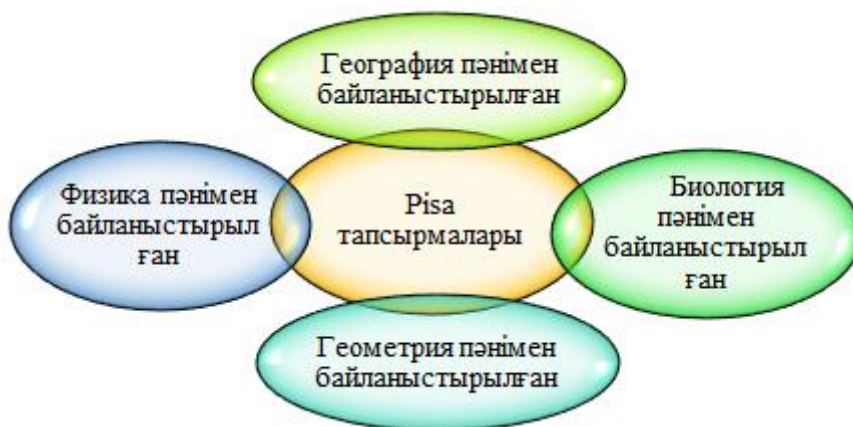
Нәтижелер және оны талқылау

Ситуациялық тапсырмалар оқушыларға оқулық мәтінін және қосымша ақпарат көздерін пысықтауға, қойылған сұрақтарға жауап табуға, эксперименттер жүргізуге, білімді талдау мен синтездеуде, оларды бағалауда шығармашылық қабілеттерін көрсетуге мүмкіндік береді. Мета-пәндік оқыту нәтижесінде оқушылардың білім деңгейін жоғарлатуы мензерттеу нұсқалары бар. Бірқатар зерттеушілердің пікірінше, нақтырақ айтқанда тиімдісі-ситуациялық есептерді әзірлеу, шешу және бағалау [10,11].

Білім беру тәжірибесінде ситуациялық тапсырма келесі сатыдағыдай болатын ситуациялық талдауды "кейс-стади әдісін" жүргізеді:

- нақты жағдайларды талдау ретінде (нақты жағдайларды талдау әдісі немесе "Гарвард әдісі");
- ситуациялық есептер мен жаттығуларды талдау ретінде (ситуациялық есептерді шешу әдістері).

Ситуациялық тапсырма 2000 жылы Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы (ЭБДҰ) жүргізетін оқушылардың жетістіктерін халықаралық бағалау бағдарламасы (PISA) шеңберінде отандық білімге енгізілді. PISA бағдарламасында тапсырманың мазмұнына байланысты "оқу сауаттылығы", "Математикалық сауаттылық", "жаратылыстану сауаттылығы", "есептерді шешу" деп аталатын пәнаралық деңгейлері бағаланады. (1 сурет).

Сурет 1. PISA тапсырмаларының түрлері

Жалпы сабақ беру процесстерінде, оның ішіндегі мектептердегі балаларды (академиялық) немесе өзін-өзі қалыптастыру әдістемелеріне бағыттайды. Заманға сай бағдарламалардың стандарттары семантикалық элементтеріне және олардың мақсаттарына білім берудің маңыздылығы мен оқуға деген мотивация жатқызады. Алайда, егер Білім қазіргі жасөспірімдердің өмірімен және олардың проблемаларымен байланысты болмаса, бұл

мақсаттарға жету мүмкін емес. Бұл мәселеде мұғалімдердің де, студенттердің де жағдайларын шешу үшін тәжірибе алынып, нақты жағдайларды қою арқылы шешу дағдыларын қарастыруымыз қажет [12,13].

Бұл мәселенің зерттеушілері мектеп оқушылары үшін өздігінен орындай алатынына сенімділік жүйесін көрсетті.

- қоғам рөлдерді игеруге байланысты жеке функционалдық дағдыларды дамытуды іске асыру (отбасы, ауыл халқы, пайдаланушы және т. б.);

- негізгі құзыреттерді қалыптастыру (мысалы, ақпараттық, коммуникативтік).

Көптеген ситуациялық тапсырмалар әртүрлі мәтіндермен (анықтамалық, жалпы, ғылыми, көркем) жұмыс істеуді қамтиды. Білім беру практикасында қызығушылық пен эмпатияны тудыратын өзара байланысты ситуациялық тапсырмалар сериясы жиі қолданылады. Ситуациялық міндеттердің мазмұны, әдетте, нақты, типтік заманауи сюжеттерді қамтиды. [14,15].

I кезең. Геометриялық әдіс.

Сізге тиындардың жаңа жиынтығын жасау ұсынылады. Барлық тиындар дөңгелек, күміс түсті, бірақ диаметрі әртүрлі (2 сурет).

Ғалымдар дұрыс жасалған тиындар келесі талаптарға жауап береді деп анықтады:

- тиындардың диаметрлері 15 мм-ден кем болмауы және 45 мм-ден аспауы тиіс.
- тиынды ескере келе, келесі тиынның диаметрі кем дегенде 30%-ға артық болуы тиіс.
- тиынды соғу жабдығы тек миллиметрлердің тұтас санындағы диаметрлі тиындарды шығара алады (мысалы, 17 мм болады, ал 17,3 мм диаметр болуына жол берілмейді).

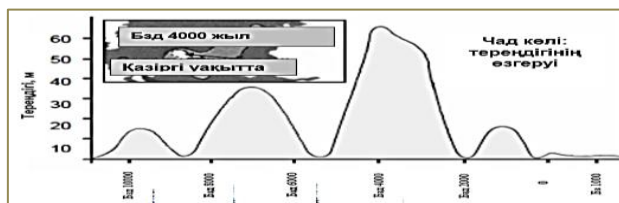
1 – сұрақ: Тиындар

Сізге жоғарыда көрсетілген талаптарға сәйкес келетін тиындар жинағын әзірлеу ұсынылады. Сіздің 15 миллиметрлік тиындардан бастауыңыз керек және Сіздің таңдауыңызда барынша көп тиындар болуы тиіс. Сіздің жинағыңыздағы тиындар диаметрі қандай болды?

Сурет 2. Геометриялық тапсырма – тиындар

II кезең. Географиялық әдіс.

3 суретте Солтүстік Африкада Сахара шөлінде орналасқан Чад көлінің тереңдігінің өзгеруін көрсетеді. Чад көлі біздің эрамызға дейінгі 20 мың жылдай мұз дәуірінде толығымен жоғалып кетті. Содан кейін ол біздің эрамызға дейінгі 11000 жылдар шамасында қайта пайда болды(3 сурет).

Сурет 3. Чад көлінің терең деңгейінің өзгеруі

III кезең. Физикалық әдіс.

Спринт кезінде» реакция уақыты « дегеніміз

бастапқы тапаншадан уақыт.Спортшының басталу уақыты»бастау» уақыты мен «аяқтау» уақыты арасындағы уақыт.

Реакция уақыты «аяқтау уақытына» дейін.Оған жүгірушілердің уақыты кіреді.Келесі кестеде сегіз жүгірушінің қатысуымен 100 м спринт жарысы үшін реакция уақыты мен спринт уақыты келтірілген.

Жүгіретін жол	Реакция уақыты (сек)	Соңғы уақыт (сек)
1	0,147	10,09
2	0,136	9,99
3	0,197	9,87
4	0,180	Жүгірісті аяқтаған жоқ
5	0,210	10,17
6	0,216	10,04
7	0,174	10,08
8	0,193	10,13

1-сұрағы: Реакция уақыты

Осы жарыстағы алтын, күміс және қола медаль иегерлерін анықтаңыз.

Төмендегі кестеге өткізіп жіберу нөмірін, реакция уақытын және соңғы уақытты жазыңыз.

Медаль	Жүгіретін жол	Реакция уақыты (сек)	Соңғы уақыт (сек)
АЛТЫН			
КҮМІС			
ҚОЛА			

IV кезең. Биологиялық әдіс.

Қан жасушалары. Қан адам ағзасының ішкі ортасына жатады.

Оның негізгі функциялары келесідей:

1. адам ағзасында қан барлық мүшелер мен барлық жасушаларды бір бірімен байланыстырады;
3. асқорыту жүйесінен тіндерге заттарды тасымалдайды;
4. денедегі соңғы қажетсіз заттарды тасымалдайды

4. ағзадағы соңғы қажетсіз заттарды бүйрекке және басқа мүшелерге тасымалдайды;
4. Ағзадағы соңғы қажетсіз заттарды бүйрекке және басқа мүшелерге тасымалдайды
5. дене температурасын тұрақтандырады;
6. денені зиянды бактериялардан қорғайды; және
7. ішкі ағзалардың бездері шығаратын гормондарды тасымалдайды; 7. Ішкі органдар шығаратын гормондарды тасымалдайды
8. жасушаішілік қышқыл мен су деңгейін реттейді; 8. Жасушаішілік қышқыл мен су деңгейін реттейді;
9. қорғаныс функциясын орындайды (қан ұюы мүмкін).
10. Қан адам өмірінде маңызды рөл атқарады. Қан-дәнекер тіннің сұйықтығы. Денедегі қан мөлшері адамның салмағына байланысты. 4, 5 – 5 литр. Қан құрамы-плазмадан (55%) және қан жасушаларынан (45%) тұрады. Плазма-қанның сарғыш түсті сұйық бөлігі.

Тұжырым

Білім деңгейін арттыру көздерін негізделген мақсатта меңгерудің психологиялық заңдылығы білімнің тек субъектінің санасында ғана емес, оны тәжірибеде қолдану процесінде екендігінде ескеруіміз керек. Сондықтан оқу процесін әлде қайда жақсырақ білім беру мазмұнына жағдаяттық тапсырмаларды енгізу арқылы мүмкін болады. Ситуациялық тапсырмалар әртүрлі пәндерді оқудан алған білімдерін біріктіруге көмектеседі және балалардың жаңа бағыттарға ашылған қызушылығын ашуға мүмкіндік береді. Бұл олардың есептерді шешу дағдыларын дамытады және оқуға шығармашылық көзқарасты қолдана алады.

Мұндай әдістемелер шет тілі сабақтарында да қолданылады, мұнда студенттер ұқсас интеллектуалдық операцияларды орындайды. Олар шет тіліндегі фактілер мен құбылыстарды тануға және салыстыруға, ақпаратты таңдауға және дәрежелуге, деректерді жіктеуге және жинақтауға үйренеді.

Сонымен, білімді меңгерудің психологиялық заңдылықтарын түсіну және оларды тәжірибеде қолдану студенттердің есептерді шешуде алған білімдерін өз бетінше және шығармашылықпен пайдалану дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді

Әдебиеттер тізімі

1. Илюшин Л.С. Использование «Конструктора задач» в разработке современного урока.//Школьные технологии, - 2013. №.1. - С. 123-132.

2. Бахмутский А.Е., Конасова Н.Ю. Оценка образовательных результатов компетентностным подходом // Вестник ТОГИРРО. - 2012.- С. 42-52.
3. Акулова О.В., Писарева С.А., Пискунова Е.В., Пискунова В. Проектирование ситуационных задач для оценки компетентности учащихся: методическое пособие для учителей школ - Санкт-Петербург: КАРО, 2008.
4. Быстрова Н.В., Коняева Е.А., Цыплакова С.А. Теоретические основы использования педагогических технологий в обучении студентов в системе среднего профессионального образования. Среднего профессионального образования. проблемы современного педагогического образования, 2019(63-2), - С. 78-80.
5. Просветова А.В. Характеристика внедрения инновационных педагогических и методических комплексов в учебный процесс учреждений СПО Научные исследования в образовании, 2017, № 4- С. 46-49.
6. Удовиченко И.А. Ситуационная задача как способ оценки компетентности учащихся // Модели компетенций в профессиональном образовании: проблемы проектирования и реализации: материалы межрегиональной науч. конф. - 2011. - С. 247-250.
7. Вережкина Л.Е. Организация работы учащихся при решении ситуационных задач // Образование и обучение: методика и практика. - 2014. - №. 13. - С. 141-145.
8. Прудских А. Г., Шенцева Т. А. Компетентностно-ориентированные задачи как фактор достижения метапредметных результатов обучения // Системно-деятельностный подход в педагогическом образовании: опыт реализации и перспективы развития. - 2017. - С. 229.
9. Алексашина И., Абдулаева О., Киселев Ю. Формирование и оценка функциональной грамотности студентов. - Литрес, 2019.
10. Гангнус Н. А. Ситуативные задачи как средство формирования критической "грамотности" и метакомпетентности студентов в XXI веке // Развитие личности студента: новые подходы и решения. - 2019. - С. 245-254.
11. Cresswell J., Underwood C. Location, location, location: Implications of geographic situation on student performance in PISA 2000. Australian Council for Educational Research Ltd, 2004. – 39с.
12. Abdimurotov O. U. The importance of preparing future geography teachers for the international pisa program // Экономика и социум. – 2020. – №. 5-1 (72). – С. 3-8.

13. Mikk J. et al. Relationships between student perception of teacher-student relations and PISA results in mathematics and science // *International journal of science and mathematics education*. – 2016. – Т. 14. – С. 1437-1454.

14. Grisay A. et al. Translation equivalence across PISA countries // *Journal of Applied Measurement*. – 2007. – Т. 8. – №. 3. – С. 249.

15. Kogler D. F. et al. Re-imagining evolutionary economic geography // *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. – 2023. – С. 29.

References

1. Ilyushina, L. S. (2013). Ispol'zovanie «Konstruktora zadach» v razrabotke sovremennogo uroka. // *Shkol'nye tekhnologii*. №.1. - P. 123-132. [in Russian].

2. Bahmutskij, A.E., Konasova, N.Yu. (2012). Ocenka obrazovatel'nyh rezul'tatov kompetentnostnym podhodom // *Vestnik TOGIRRO*. -№1.- P. 42-52. [in Russian].

3. Akulova, O.V., Pisareva, S.A., Piskunova, E.V., Piskunova, V. (2008). Proektirovanie situacionnyh zadach dlya ocenki kompetentnosti uchashchihsya: metodicheskoe posobie dlya uchitelej shkol - Sankt-Peterburg: KARO [in Russian].

4. Bystrova, N.V., Konyaeva, E.A., Cyplakova, S.A. (2019). Teoreticheskie osnovy ispol'zovaniya pedagogicheskikh tekhnologij v obuchenii studentov v sisteme srednego professional'nogo obrazovaniya. srednego professional'nogo obrazovaniya. problemy sovremennogo pedagogicheskogo obrazovaniya, (63-2), P. 78-80. [in Russian].

5. Prosvetova, A.V. (2017). Harakteristika vnedreniya innovacionnyh pedagogicheskikh i metodicheskikh kompleksov v uchebnyj process uchrezhdenij SPO Nauchnye issledovaniya v obrazovanii, № 4, P. 46-49. [in Russian].

6. Udovichenko, I.A. (2011). Situacionnye zadachi kak sposob ocenki kompetencij studentov // *Modeli kompetencij v professional'nom obrazovanii: problemy proektirovaniya i realizacii: materialy mezhregional'noj nauch. konf.* - P. 247. [in Russian]

7. Verevkina, L.E. (2014). Organizaciya raboty studentov po resheniyu situacionnyh zadach // *Obrazovanie i obuchenie: metodika i praktika*. №. 13., P. 141-145. [in Russian].

8. Prudskikh, A. G., Shentseva, T. A. (2017). Kompetentnostno-orientirovannye zadachi kak faktor dostizheniya metapredmetnyh rezul'tatov obucheniya // *Sistemno-deyatel'nostnyj podhod v pedagogicheskom obrazovanii: opyt realizacii i perspektivy razvitiya*. P. 229. [in Russian].

9. Aleksashina, I., Abdulaeva, O., Kiselev, Yu. (2019). Formirovanie i ocenka funkcional'noj gramotnosti studentov. - Litres. [in Russian].

10. Gangnus, N. A. (2019).Situativnye zadachi kak sredstvo formirovaniya kriticheskoy "gramotnosti" i metakompetentnosti studentov v XXI veke // Razvitie lichnosti studenta: novye podhody i resheniya. - P. 245-254. [in Russian].
11. Cresswell, J., Underwood, C.(2004).Location, location, location: Implications of geographic situation on student performance in PISA 2000. Australian Council for Educational Research Ltd, 39p.[in English].
12. Abdimurotov, O. U. (2020).The importance of preparing future geography teachers for the international pisa program // Ekonomika i socium. №. 5-1 (72). – P. 3-8. [in English].
13. Mikk, J. et al.(2016).Relationships between student perception of teacher-student relations and PISA results in mathematics and science // International journal of science and mathematics education.Т. 14. – P. 1437-1454.[in English].
14. Grisay A. et al. (2007).Translation equivalence across PISA countries // Journal of Applied Measurement. – Т. 8., №.3,Р. 249. [in English].
15. Kogler D. F. et al. (2023).Re-imagining evolutionary economic geography // Cambridge Journal of Regions, Economy and Society.P. 29. [inEnglish].

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СИТУАЦИОННЫХ ЗАДАНИЙ ПО ГЕОГРАФИИ В ОСВОЕНИИ ЗАДАНИЙ PISA

А.Е. Құлтөре^{1*}, А.Г. Абдуллина¹

¹Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, Ақтөбе, Қазақстан

*e-mail: erkinkyzy0000@bk.ru

Аннотация. В данной статье описаны особенности использования ситуационных заданий в старших классах, а также их значение в развитии универсальных учебных действий. Предмет оценки и уровень социализации в новых стандартах, уровень готовности учащихся к решению различных задач. Повышение значимости образования для важнейших смысловых элементов новых образовательных стандартов, его целей. Тесты логического характера предназначены для определения способности учащихся к овладению знаниями и их использованию в жизненных ситуациях. Анализ проблемы с использованием критериев PISA на уроках географии реализуется с использованием стратегий “думай, работай, делись», «я-ты-мы» и др. Тип организации: индивидуальная, парная, групповая, коллективная. Целью участия Казахстана в международных исследованиях является реформирование контрольно – оценочной системы учебных достижений учащихся, оптимизация содержания образования в соответствии с международными стандартами, создание казахстанской системы оценки качества образования. С помощью заданий PISA на уроках географии происходит формирование личности, которая быстро, самостоятельно осваивает и правильно понимает новую тему, способна решать встреченные проблемы, обладает хорошо развитыми наблюдательными качествами, стремится к глубокому и конкретному пониманию смысла дела, грамотно говорить, усваивать знания, реализует их на

практике, уравнивает язык карты, теоретические знания и предсказывает течение географических процессов.

Ключевые слова: практико - ориентированный предмет, ситуационные задачи, компетентность учащихся, повышение квалификации, практические навыки, междисциплинарные связи, практико-ориентированное обучение, проблемы.

EFFECTIVENESS OF SITUATIONAL TASKS IN GEOGRAPHY IN MASTERING PISA TASKS

A. E. KULTORE^{1*}, A. G. ABDULLINA¹

K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Kazakhstan

*e-mail: erkinkyzy00@bk.ru

Annotation. This article describes the features of the use of situational tasks in high school, as well as their importance in the development of universal learning activities. Consideration of the subject of assessment and the level of socialization in the new standards, the level of readiness of students to solve various problems. Increasing the importance of education to the most important semantic elements of the new educational standards, its goals. Tests of a logical nature are designed to determine the ability of students to master knowledge and apply them in life situations. In geography lessons, the analysis of the problem using the PISA criteria is carried out using the strategies "think, work, share", "I-you-we", etc. Type of organization: individual, pair, group, collective. The purpose of Kazakhstan's participation in international research is to reform the system of control and evaluation of students' academic achievements, optimize the content of education in accordance with international standards, and create a system for assessing the quality of Kazakhstan's education. Using PISA tasks in geography lessons, the formation of a personality that is able to quickly, independently master and correctly understand a new topic, solve the problems encountered, try to understand the meaning of the case deeply and clearly, have a well-developed observational character, speak competently, master knowledge, implement it in practice, balance the language of the map, theoretical knowledge and predict the course of geographical trends.

Key words: practice - oriented subject, situational tasks, students' competence, formation of professional competencies, practical skills, interdisciplinary communication, practice-oriented learning, reports.